नं. ५३५०

नाम. लाट्यायन श्रौत सूत्राणि (सामवेदस्य

क. x ०

पत्र. सं. १६ सं. ०

विषय. सूत्र पद्धति:

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

लाट्यायनसूत्राणि
१-२ प्रपाठकानि
५२५७

5257 / 17

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

य
लारयांनस्त्रीसामगावां

३२

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

प्ला या॰ १

॥ ॥श्रीगणेशाय नमः॥ ॥अथ विध्यपदेशे सर्वत्राधिकारो मंत्रविधिस्त्वादिग्रहणेनोत्तरादिः पू
र्वान्तलक्षणेन मेकश्रुति विधानान्मंत्रान् कर्माणि चोक्तानेव कुर्य्यादनादेशे यावयजुरनादिष्टानां
त्रीन् वस्त्रादिग्रहणेन त्विजोर्थयोनूयानः साधुचरणो वाग्ग्म्यन्यूनांगोनतिरिक्तांगो द्विसतस्वानतिकृ
ष्णोनतिश्वेतो नाल्पस्त्वप्रथमो हि त्विजो गुणो व्याख्यातः सोमप्रवाकं करिष्यन्नमः सोमाय राज्ञ इत्युन
क्त्वा प्रत्याय हीतारमदन्मे होवइति करिष्यन्नितिमंत्रेण ततो न ऊ स्याद दशो न्येपि करिष्यामीति वि
दित्वा वमर्थं सोमप्रवाकाय त्वगामन्नेद ब्राह्मणारयेत्यहि गुणयान्प्रस्तोत्रमुद्गत्लप्यो पुरस्तात्
मन्त्यः प्रागुदक्प्रवणो देवयजने लोमशमव ह्रदे समपुरस्तात्त्वास्याप स्यन्दनाय महावेद्युत्
दर्शनेमहापथो वानवास्त्यस्थलं सरमद्दूरे स्याद्देवयजनमात्रे च पुरस्ताद्विपर्य्यस्यानिवरणीयेषु
स्थलाद्न्यद्देवयजनमात्रात्वस्वयंज्ञ ज्ञेत्रे यउपवसथ्याद्वोत्तर्दुः वसु गृहेभ्यः प्रथमदेवोदेव
मेत्विति दूरे प्रतिज्ञात्वा विहायदोष्णत्यमिति वरुणानामाशीतिपथानमापाशो तरे वेद्यंतमात्र म्य कि राम १

णमीह्ममाणः पिरोमुरितियंद्रुरंतरयेन्वाहारंवानेअव्या उपेन्द्रणः ५ शौण्डिल्यः ॥ ॥ एषवसावित्रीयादे
मंत्रुपर्कस्यपिबेत चैनदाहरंतिविष्टरपादद्यार्घलनमध्येमाचमनीयमत्रुपर्कमितितस्यपिवेदिदं
मन्नमय ६ २ स इमागावःमहृश्यिपेतितुपुरस्तादेकैकस्यवाञ्चकु व कुमेन्नूयादितिप्रथमस्यापरिष्टा
त्प्राणोवेवाचोमूयानेवकुमेनूयोमूयादितिद्वितीयस्यमनोवाव सर्वे ६ सर्वमेमूयादितितृती
यस्यसर्वेस्वाहाकारोतारहोसिवाधनस्यत्योरसंमयिचेहीतिमेधस्यपिवेदितिगौतमोवानस्यत्यइ मधु ५
४स तिप्रववनेतथादधिमेपोदमैवः पयसोपस्यङितुरसाद्या एतैवेवप्रववनेकालिंदः सारस्वतः इ
तिवाशेषोब्राह्मणायदद्यान्नदत्वावेडिः सप्रीत्याब्राह्मणायकुरुतेतिगविप्रोक्तायांब्रूयादुत्सृजतग
त्वामितिगोरवितिका सर्वेषांयज्ञोपवीतोदकाचमनेनित्यैकर्मोपपतामव्यवायोव्यावृत्तिस्थपतौ
गेःप्रामुखेकरणीयानादेशेश्रौतेराजनिसुब्रह्मण्ये उन्नरेणाग्नीमवहनेगत्वोत्तरेणोशेषमीशावो

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

दी छा पलाशशाखां वा सपलाशां पाणौ कृत्वा वसिष्ठेन तां पर्युक्षेत् ॥ सर्वत्राकांक्षेत्सुब्रह्मण्याय ॥ रश्मीया
२ रथन्त्यावयाश्चेष्ठेन्द्रावोदहितापूर्वे ॥ सुब्रह्मण्योमिति त्रिराह्वयेत् आश्विवर्त्मा मानेय च्छत्वः प्रतीचि
पूर्वेणापत्नीशालां विमुक्ते च दिशि शालामध्ये गुल्फलामे वेषामनूच्यमध्यपार्थे ॥ साद्दक्षिणमनडु
हु ॥ सुब्रह्मण्यापरश्चो हुत्वा विवितिश्चाप्युपनके विज्ञायते कर्मसु यो मात ॥२॥ आतिथ्याया ॥ स्य ॥ स्वि
तायोदहितासप्रहार वाहोः पुरस्तात् च न्नेतवै दिदेशे न्वारभेयप्रमानेपन्यायसुब्रह्मण्योमिति त्रिस
न्कोमितगद्दे सूर्यादिन्द्रागच्छ हरिव आगच्छ मेधातिथेर्मेष वृषणश्वस्य मेने गौरावस्कन्दिन्नहल्यायै जा
र कौशिक ब्राह्मण गौतम ब्रुवाण तावदहे सुत्यामिति यावदहे स्यात् ॥ दधेति समामामा हमि देवा ब्रह्म राम
ण आगच्छतागच्छतेति गौतम आगच्छेति पूर्वे देवान्नानाद्धानेनेत्याया ॥ आगच्छ मघवन्नित्येका २
पूर्वयोः प्रमावयोर्विरमान्नेनेव ब्रुवाणयोः घोनारेवाग्रेयाप्रयग्यततेशब्देषु वै त्रिराह्वयपत्नी

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

यतमानावुहेपेवमिछमानोसुवलत्योपवद्रुपखेत्यापकृत इत्सुपहवत्रेऽहपयपार्थेः स्वादेः सर्वेषु
पसईतेषुयाश्चोर्ध्वमुपसञ्च उत्करे सुततत्रतिष्ठस्त्राकसुत्यादेशाज्ञामयाहीशीषोमीयवपायाः कृतायांपरिकृतासुवस
तीवरीषुज्ञातरज्वाकोपक्रमवेलायामसोपजञ्ज इतिप्रत्येकं रश्मीयाघजमाननामधेयान्यः सुपासुत्रः पौत्रीनखेति
४ मघावरेषां पूर्वेषांपूर्वयाऽस्येसर्वः श्रीपुरुषांपेत्नीवेष्टुर्इ निष्पमाणानामिस्तुक्कासुत्यादेशाप्रष्टतिममापये॥ घाम्नीषोमीयवपायांवै लु ४
मामामाघः केशा॥३॥ अग्निषुस्वाग्नेपोमिगरस्तत्रगोतमायमसे अग्निरोहितास्यां इहइहानो धूमकेतोज्ञातवेदो विचर्ष
णत्रांगिरमब्राह्मणांगिरसज्वालितिज्ञाकसुत्यादेशाद्वानाः स्थानेयग्रयोयथा मंत्रयोप्र आगच्छरोहितवआगच्छलरद्धा
जम्पालमहसः स्वनोवारावस्कंदित्रुषसोजारेत्यांगिर प्रस्तुतिममाना। मिंद्रं शक्रेति ब्रूयाद्धिंस्र इति रेवाननिरुस्के घनिरुस्क
ब्रातः सवनयोश्चासिषेचनीयदशपेयावंतरेण संज्ञानामयाहोहर्यगोबहराघंतयोराकये। इन्द्रागाथीहरंतिकव्यापोमीयप्र
स्तम्बहीनेषुसर्वाः सनामयाहोहीज्ञावषड्वोणहीतितानां समत्रेषुनामयाह ऋर्द्धमतिरात्रा दग्रहणं तस्यांतेष्वः सुत्यागोतम

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

लौ॰ धा॰
२
3

स्य ।नार्मेक्षांत एको । घसुत्माशं ह्रिल्पस्यानाह्नानेवामंजयस्ति सरुचोज्ञमासुमामया ह उज्ञमयोरि तिगौतमा ।सय
स्या(ह्रों) ह्रिल्पस्यानाह्नानंधानंजयस्तिहुच्चोज्ञमासुनामयाह उज्ञमयो (ति) ह्रौँ षोमायवपायामयह णं धानंजय्यो
नाह्नानेवामधेवमदेवघहण ६ शं ह्रिल्पक्रऋषं मतिरात्रा शग्नेष्येका द्दितीये पंचदशराते द्वेवा । सर्वाः प्राक्रिकाट्टे
के स्यस्तृतीये कौण्डपायिना तापश्चितयोर्द्वादशाहे सुत्येति विदित्वा परिमाणाह्नानं धानंजय्यः सुत्यामागच्छेतीतरा उ
र्ध्वातिरात्रात्सयमस्यमासमतस्यशाक्य वः सुत्यायाः कौण्डपायिनमासस्वतयोरिष्टायनेषु सुत्यावच्छ्रं ह्रिल्पा ।सया
ग्निहोत्रमासेनथा ग्निहोत्रमासे ॥४॥ पटलं ॥ सद्वित्रामाद्देशे परिमामा निश्च स्तोतागायो स्त्वा धायवत्स्वासुत्तवापत्नीनि
ह वेश्वत्रिशिनशर्ष्यंतिरेण चान्वाली करौ सेवरः सर्वत्रामाद्देशो ।तराह्नानं तीर्थमसौ चीयमानेप श्चिमेनषुच्छं गत्वा दक्षि
णेपिकन्नेतिष्ठेयत्र वोपदधुः पश्चिमेन पत्नावपिकतौ । पूर्वेणो पृ यौ ।पुष्कराणस्तात्रा उपधीयमानेहि शरपथेषु
रुषेस्तव माःत्वमासुत्त वा क्रं रासुब्याह्न तिमामानि गापयेघनमान ६ मस्पंडरू षो मुर्ध्वः स्व ।गिस्मेतामुश्च मुक्रा ॥ तेषा राम
३

१त्त १न

क्षानेस्वमं विवान स्कैज निधनमाल्मदोहं पुरुषड्जमेकात्रुगौ रथंतरं वामदेव्यं बृहद्विरिति रथंतरप्रस्तुती
निर्विकल्पं तेलोकसामभिरावृत्तैः संचितमग्निं दक्षिणे पक्ष उदक्पुच्छः पश्चाद्वाद्याम्पुच्छः पश्चिमेनपुच्छं गत्वा
बहुडुत्तरे पक्षे दक्षिणामुखः पश्चाद्वाद्याम्पुखः प्रत्या[illegible]स्य यज्ञोपवीती पुच्छे मेवमरण्ये हेतु सोमो वर्तु हु २
वा यज्ञोपवीती ममंत्र्यत्र वामदेव्यं दक्षिणे पिकत्रे प्रजापतिर्हृदयमृत्वर एतानि गोतम उत्तरेणाग्निं गत्वैतान्येव
प्रदक्षिणं प्रत्यंता डानोत्तरप्यो यज्ञोपवीतीय पुच्छे प्रजापतिर्हृदय पुच्छाने च वामदेव्यं दक्षिणेनाग्निं गत्वा गोतम मीमे
वात्यपर्यये पत्रयोः शोरिल्पः शिरसि त्रयी तो त्तरे पक्षे पयागीतमितराण्युत्तरे चोपकृत्ये स्व हृदयमालस्यप्र
जापतिर्हृदयम[illegible]त्रवर्गे पयेश्येतं ॥५॥ अवगृष्य वस्तुत्तरेण संप्राश्नं संदीग गत्वा पश्चाद्विवत्रद्भुद्रेषि नत्सप्या
यिरितिगायेत्समदायपरायमतो नेत्रिधनमायेवसोतीवाचं विसृजेदुपयद् स्तुतीनि स्वर यंत उपेमुर्य ब्रह्मर्भव
पत्रकाः स्तुः पत्नी चैवं मध्ये प्राप्य चाहवनीयाय ततं परिषिच्य मानेष्व उपस्तुप्य काषाहिं रमि शाहोतीयं प
न गत्वा गनक्षास्तू ८ वीतिवत्र्ययद्भुरवस्ति षुं। छिरसिगायत्रंगायेन्निरू त्रं प्रत्याव ज्य रथंत
रदक्षिता ५ ८ ।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

लो॰ घा॰ रिषिन्ने तस्मिंस्तवैनिचनमुपेयुर्ह्वीपवे द्वं म्भेपा श्चालिहरेयुन्नोका न्नेत्यरिषेवन॰ श्येत्यालेप्रेव
४ ज्ञै॰ स्तू यै वे कस्यां वा य जमा नो निचनमन्नू पेयात्मूर्वया द्वारा प्रपवो नरेणाग्नी त्वात्वाप श्वाज २न्
५ हृपत्यस्यति ष्टन्म हावी राय तने प्रे न्द्य माणो याम देव्यो गाये दिति या नेजय्याः श्येतो ता निति शा
डिल्यो गताः सामान्यु न्ना राण्यामिरूप्या ल्कन्ने व्या नीत्ये के न वा कुर्यात् ह्विवा यद्दे कुर्यादित्ये के द
क्षिणीयायां ता न्यों सामनी गाये न्मपृष्ठ्ये त्ये ते प्रायणीयायां प्रवज्ञां गवमुदयनीयायामुद्रदाति ष्या
यो गायत्री सामैौ शनमेउ इति ब्रूमं तत्र शार्म॰ रउ तनात रूपेउ पदयाति तछु क्र वै दे श्री नी यते
त द्वम्भस्यतन्यो रु यितेप्रा कुलद्धमे स्यवा रो वन मिंद्रस्य वा येन उपरू जी ति तद्रनु तस्य देव
ता ये सो मपाय॰ स्तो प्रमा हरेन्नपाद पेति गौतम उ न्नमे पादे पुनर न्पमो पप्यापवति यने वा
म दे व्यः पप श्राहरे ति नत्वया श्रा स्त्रिं यति नस्त्रिं वुषामा ल्ला विशी त्यि ति शका न्यां पश्यि र [illegible] ति राम ४

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तद्वत्मिष्टस्पशंकोद्भिपमाणोव्रतपद्योकुतेष्विनोर्ध्वतेश्च होरत्रर्योर्वोश्रिमामायस्नर्वोहासीदूर्ग्री
रोहिणीम्योपुरोडाशान्यावरतितडाननरोहिणीकेपरिवर्धे ऽ समाडामेधा ऽ समारोपयति
तद्रूढवदोगिरसमितए तद्रुतिस्वार्गीयनमऽस्वयोयज्ञुर्मयः सामपयो ब्रह्मो सवतीति स्वाहा
प्रणयति तत्राग्नेर्व्रतमग्नीषोमातत्रो नयो व्रतेषु न्यायोयज्ञमारभ्यहरहः तत्रैसत्रस्यमुख्या
५ दर्शा। वेदन्वेष्य ओं स्वाहार व्रुरिषनआर्षनमुन्नतेत्रैककुत्वा वशायो वाशमनआदिगोमेघ ओं
स्वाये वा पयस्याया ऽ स्वरंपयो नियना मुद्व मानीयायामुद्र ऽ शीयमुपक्रमयसमापये दाक्रतोर
पवर्गोत्॥८॥ओं दुर्वरी मुख्यिष्यन्न पूर्वेणदेवयजननगच्छद्ग्रेणतच्छोद स्यावमथः स्योदु
नेरणयघन्यतः पर्वोसदमो हायौ स्वव्रावतेरणप्रपघायेणो दुर्वरीगत्वोद स्रुवेणिष्टत्ते
र्युणामसहोछुयेफलानस्वा। न्यायोरितिश्च त्रैवदभ्यादवधायज्ञपेत्नमः समुद्राय नमः समुद्रस्य वद्दा
© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

लौघा॰ समामा पूर्न वौ हासीद् गोस्य श्रौ दाऊर्ध्व मे दहस्तौ मे चेहस्त मे धेहस्तौ मे धे हौ लिला न्नवि स्रुडे दा
५ वघादनाद स्वधुर्णा ग्निरुद्राणा नुकुपा जोस्येवावृतां तरेणा विशालेघृतेन घ्वावा पृथिवी आश्री
णाथार्ढ स्वाहेति पूर्वौ प्रजापतये स्वाहेत्य त्तरामन्य लरो वास्वाहाकार द्वितीयो यथा न्नू मिमा
५ ज्ये प्रायणीत्य चस्त्राद्विशालेस्य परिगृह्य ज्ञपेद्धि विदेवोह ६ हमपि प्रजामित्यनारिद्धो वधा६
५ सिदूय हमपि पश्च निति मध्ये पृथिव्यामध्यौ ग्रवीर्द६ हमपि मजा तामिति मूलऊर्ध्वे६ होमा घास
माने वाने जय्यः स्वयमिति गौतमशौण्डिल्या व वच्छा घमानावो द्विवौ ॰ घ्रा सिसेतनिनाम विः
श्ववनस्य छायानमस्ते स्तु मामाहि६ सीरिति दन्धिणानश्व त्रानात्वा परो हार्यावेलरेणप्र
पद्येत स्नुर्यादिति शौण्डिल्य उत्तरेणेति यातेजय्यो गौतमीयमितरघथेन त्रिस्त्रामेवा ७ ॥ रम
रूपमुद्धीयमाणामनुमंत्रयेरन्नमणाऊर्द्धे नरमत्येत्येतान्ये वो हस्त्रा मानि यावतः स्नुर्यं त्वति ५

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ङ्ग तउ स्त्रीयमाणीप एपेपुरि तिशाडित्पोंतर्वे घवेतियानेनप्योनवहिर्वेदियजुरवकल्पतद्द
ति। विरूपाणोंगा नेयजमानेनोक्तः प्रत्यावहीतागायेतिवेदेव[illegible]यान्नमामनामेत्र प्रात बू २
रनुवाकमुपाकुर्यादित्युच्यते श्रुयाद्धोतारं प्रातरनुवाकायोपविष्टे पूर्वेणागत्वा यजमाना
ञ्चपूर्वेणाद्वाराग्रपणोतरेणहविर्द्धानेपूर्वेणायज्ञेउदम्मुखउपविशेत्। अग्नीपुरस्तात्प्रजमानः
प्रत्यङ्मुखोपुनेवावृ शतपदीगायेसहस्त्रवर्त्तेनिगायत्रेत्रेस्नुनेजगतिश्वारूपाणिसेन्नलावै
वा ॐ काठसिवक्रिरइत्येतस्यांपंक्तौत्रिर्गायत्रेगायेदितियानेनयः स्वाध्यायस्वरेणामनसैव
यजमानउपस्वरेत्त्रिष्टुप्त्रिष्टुपदेष्टुगायेदिति। गौतमः पूर्वपूर्वमतिसृज्य नग्नापकारेवात्वापथा गी ३
र्धंट: स्पादिश्चरूपाश्चगायेत्योती ८व्यपिगायेत्यपरिहितेप्रातरनुवाकेपोन स्त्रीयनामसन्नेपु
रातस्मादहोतारमारभ्यपित्वाग्रयणस्यवानुहिंकारेपवित्रेयारयन्नास्तावेवाग्राप्यपुरास्तोमयो

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

लौ.ग्रा.
८
6

गादग्निर्ज्योतिर्ज्योतिरग्निरिंद्रो ज्योतिर्ज्योतिरिंद्रः सूर्यो ज्योतिर्ज्योतिः सूर्य इत्येतेषु पदेषु त्रिष्वि
ष्वेकैकमन्यासमनसा गायत्रे गायेन्नोतिनान्यत्रेति विश्वरूपा न्योन वान्यत्र विश्वरूपा ज्योतिष्टोमा
ज्योतिष्टोमातथा युगपत्कर्मसु सर्वेषु न्नाहुर्दक्षिणामनुब्राहु प्रस्तोतासव्यं प्रतिहर्त्ता होता
प्रातरनुवाकमनुब्रूयान्मद्युषा इतिपदाध्रुयादथ वेदिमाक्रामेयुर्मर्दापिथिरेतिबर्हिर्वेधेतन्न
पित्वामामाहिंसीरित्येतावत्तेवेतियानेतन्यः सवनमुखेषु वयज्जुषाहरहरितिगौतमः स्त्र
क्तावितिशाण्डिल्यो यावद्याक्रामेयुरित्येके हविर्धानं प्रवेश्यमानावसतीवरीरनुप्रविशेयु
स्तस्य रथ्या यामालस्य विष्णोः शिरस्तीर्थऊर्जो इति प्रविशेतोन्नारेणेषवाहनवहत्यपास्तीरनु
घच्छेतो पुनर्यातिराजानमग्निमरशेयुर्यः प्रातः सवनायाविन्नत्र्यर्यत्सर्वंन येत्याञ्छुपुर्देशैनैं
वप्रस्तोताप्रथमोतिसर्पेन्नतउन्नातात्ततः प्रतिहर्त्तोदक्षिणास्वहविर्धानस्य पश्चात्सव्यावृत

राम
८

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

५ ब्रा

उपविशेयुर्म्मंत्रिमसदन इति पुरस्ताद्योपरिष्टाद्ग्रवेः सर्वत्र नपेयुर्याज्ञुकरिष्यन्तस्तुरन्ननुवहि
ष्यमानस्याग्निषुतेराजन्यतपात्रमसीति द्रोणकलशमालभ्यावानस्यत्यइति प्राहेयुर्दक्षि
णापाणावुञ्जाताद्दशापवित्रं कुर्वीतानंद्वेयुपहन्युः पुनः प्राहेयुरंतरेणाह्नविर्धानेनोदशापवि
त्रं ग्रास्येदनुपयुक्ताः सर्वे हितो वेदुनावुपरि सर्वे ॥ २ ॥ थोपस्थमुपर्युपर्यु न्तरेणारथनेघा ॥ २ ॥ रथघो
ष ॥ ॥ अत्याग्रञ्ज्यग्रान्नैपु स्यात्पूर्दक्षिणामग्रमदेशेषुस्थवीया ॥ ॥ स्वस्मेतराणि कृत्वा तानि
पुत्वा निदक्षिणार्ध्यपूर्वार्ध्ये प्रथमा तानभिमृश्य नपेयुर्मे रतइत्यन्तसदन एतज्जुह्विपित्वायु
ष्मा स्थवहते त्येतावतेवेति यानेनध्यः । पश्चाद्दक्षिणतो वा द्रोणकलशमध्यूहेयुरिदमह
मिममिति यजमानसप्त ॥ ॥ सर्वत्र यथार्थं कुर्युरनुपेयुरंत्यनन्तेऽमं त्रोब्राह्मणाविहितादन्य
त्रैश्रुकंत्यः काम्या नोहेष्यकंत्यादन्यत्र विपर्य्यस्यंतु तस्मिं ॥ ॥ स्तो [illegible] वयो जनाय्यूहनेइदमह

२ श्री

२ ज

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

२ न्नाद्द्यनोपा॰ श्रुसवनो

लौ॰ घृ॰ ७ 7

ममुमितिरद्विणापरमहमदेशनिरुहाद्धिष्यश्रियकल्पयोर्मन्त्रो रातन्त्यहेत्तस्य वविशमादिशे
न्नो यैर्वा॑न्नाम ग्रावापयमस्तमुपरिष्टाद्धोमकलशस्य कुर्य्याद्वा शुचि घा॰ मुः प्रतीवेशोवलव
तो विशमादिशन्ने तेषामेके शल्यापव्य कुर्य्यादिति गौतमस्तामेवेति यानेत्नयः पृष्ठानामे तेपु
र्वेयाद्वारानिष्क्रम्य कामय॰ शाण्डिल्यः पवित्रेण होमकलश॰ सम्मृज्याद्धमवत्सेतिबुध्न॰ स
द्वास्येति मध्यमादित्यास्त्वेति बिलमे तेषामेके केनचिच्छिरनुसवन॰ सम्मृज्यादिति याने त
यः सर्वैः सर्वेष्विति शाण्डिल्यो व ञ्पपवित्रमुदग्दशमवाङ्नाञ्छि वितनुयुः पवित्रेत इति
सततायां धारायामुञ्जाता नपेत्यशु क्रत्यमुष्य राज्यायेति श्रिय॰ राज्ञानमादिशेद्वानो राज्या
येति वाययमानस्य राज्ञो राज्यायेति वा ... मस्य राज्ञो राज्यायेति वा॑मस्येत्येव ब्रूयात्सोमराज
नो हि ब्राह्मणाना ... यनैराजेत्यध्युर्हि करोतितदात्र ... रन्तग्निः प्रस्तोता हेमानुषाव्र राम ७

१ली ह्तं २सो

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

स्पतिरुज्ञात्वाहमानुषोवायुः प्रतिहर्त्ताहमानुषः इतिनप्रवृत्तोरश्मितिथानेनयः प्रवृत्तोरश्मे
वेतिशाण्डिल्योत्रवाचयत्पुरुषंतत्सदनेवावेदिंवाक्रामतः॥ स्तुतेवहिष्पवमानेविरुद्धोरश्मा॥२१॥
उत्तराद्धविर्द्धानाद्ध्रुवस्थाल्याः हरेतः पश्चिमेनोज्ञात्रेहृत्वातिनैवप्रतिहरेपुरस्तात्पुनिष्क्रामे
तेप्रस्तोताप्रस्तनुयान्नपुज्ञातोज्ञातारं प्रतिहर्त्तोतब्रह्माब्रह्मणोपजमानोमन्नराज्ञानमातस्यानुप
स्य, श्यापपश्चाद्यमात्तेनेर॰स्तयान्त्य॰राजा॥ न॰सर्वेत्राप्युर्णाकुलेप्रवृत्तहोमोज्जुकुपुर्गत्यानु
पूर्वेणाद्धेकुरानामासिस्तर्यामेतिस॰मुलस्तोमेत्वपिकामुज्ञामाज्जुकुयात्सवेशाखोपवेशायेति
यथासवनेच्छेदा॰स्मादिशन्त्य॰सामेतिस्माहाकारीतयान्ततीया॰सर्वत्रसएवेतिशाण्डिल्यो
महासितिमहानदीरथाहवीपुष्पवायेप्स॰सवः प्रपन्ननपदेयाविद्धिपाणामात्राद्दित्येको
कुत्वाजपेयुर्ब्रह्माहगायत्रीवाचंप्रातःप्रजापतिप्रपद्यस्मानमावेत्तोपर्युहइत्यस्वर्पुनव्याव

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

त्रा॰घा॰

८

चैरत्नपर्वतः स वैः पालितिः प्रपकृद दक्षिणान्तरा निनिरस्य पुर्यो प्रसोम्य इति बाल्यात्तदेशं प्राप्य प
यौ वुपविष्टे तस्मान्न त्वमुपविशेत्युर्यौ मन्त्रात्मेति। अत्यर्कवेः प्रस्तोतोदं प्रवेतु ज्ञातापश्चिमे
नो ज्ञातारं गत्वा दक्षिणपूर्वमहमदेशमीहमानाः अतिहस्तो सत्या वरानुपस्थानं त्वा घावाघ
त्रिंशोः सुविमी हमाणां समानि मुखानि वारयतप्वं सर्वस्तोत्रैषाहीरन्नपरेणो ज्ञात्वा
ह्याव रार्थ्ये उपगान्धवधुरं वराव्यां नेके नएतेना हारेणोपगायुहोइतिमंडस्वारेणा सततं स
हवाद्येषारमेतत्तस्माच्चौतरेणास्तुयुः समेनवाप्रातः सवनएकोतरेण ॥ ॥ ॥ अस्मारेप्रतिष्ठ
त्यप्रस्तोता अस्तन्त्स्तोष्यामः प्रशास्तरि स्तुज्ञात्रे प्रयच्छेत्तेन दक्षिणां नवापुपहत्यपुंस्त्वं स्तो
ममध्येस्तोऽसे त्यन्नं करिष्यामीति जपेत् तूष्णीं वा त्वा लमुद्गात्रे वा वेदोरत्नामासि प्रतिमान्य राम ८
हीत्यादित्य तूष्णीं वा सहेद्विंकृत्य बहिष्पवमानेन स्तुवीरन् हिंकृता प्रथमा रेतस्या हिंकृताः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

२ रथं परास्तैतरवर्णा न्नमाविसृष्टहिंकारात्तस्माउ यैं प्रस्तावात्ख्यात्वार्थेहूराप्येन्निष्टोत्रेदनुमकरा
मिति स्तुत्वा नपेक्षेत नासीति प्रस्तारेयन्नमानेवाचयेत् ८ सर्वत्र स्तुत्वोपह्वयेरन्नेवं वर्षेत्सतीदु
कोल्सहकारिणः प्रे हूमाणोन्नपेन्नमाग ववीयेत्याद्दिल्वादेशैनेवान्तर्हितः श्वेदेतस्वं
कुर्याद्दुन्नरयोः पवमानयोः प्रवरात्स्तुनिवर्जैते वाल्वालावेहूणा प्रन्नतिव प्राग्यिंकाराप्रवेश
नेसमार्ज्जोने वान्तरेण तृतीयसवने कुन्नेनुतत्रसमन्स्याद्दुन्नरे हविर्द्धानियः पूर्वो द्वाणा कल
शाद्दतातेपूतन्नदिल्वाछित्वावन्हातेपूतन्नदिल्वावन्हाते ॥२॥ ॥ इति लाट्यायनसूत्रे
प्रथमः प्रपाठकः पटलं समाप्तः ॥ ॥४॥ ॥ सोमयोगेष्विर्युनक्ति त्यतस्यस्थाने वायुर्युनक्तु सूर्यो
युनक्ति तिना नाम सवनयोर्विहारं यानेजव्योन्द्रत्ने नसाद्बृहस्पतिस्त्वेति प्रातः सवनइडसोढियेण
बृहस्पतिस्त्वेति माध्यंदिने सूर्यस्येति तृतीयसवने सर्वैरेकेकेयथाम्नाय ८ शाण्डिल्यः साम्नेसाम्ने

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ज्यो॰प्रा॰ ९

हिंकुर्युर्वृषकोसि स्वरोसीति यजमानवाचनेस्तुत्वा बहिष्पवमानेन प्रस्तरादुन्नयनश्चतुरंगुलेपा
रिच्छिद्य तृणं वा त्वाले प्रविध्येत् यदि स्तुतं यदि वाप्युष्टुतमर्वाक्स्तुतं यदि वाति ष्टुतं यत्त्रयोरन्येन
दिवमारुह मेमममन्येन ज्ञयेम लोकमिति तत्रैवोदपात्रं निनयेयुः समुद्रं वः प्रहिणोमि स्वां योनिम
पिगच्छतारिष्टास्मन्वीरा मूयास्म मापरासेचि मो धनमिति बहिर्वेद्युद्वीयुर्निपदान्युत्क्रामेयुः प्रा
ग्दशान्यत्रा चत्वालाग्नीध्रीयं बहिष्पवमानवीचीधीरन्ननुव्याहारिणीन्मामिति यमतिशंके ततस्मा
दाग्नीध्रीयत्रा कुतिविद्युं प्रहरेत् यज्ञशेवनतउपचतेनमश्चतेसत्योसिमृत्यसः स्तुतस्तस्यतेयउ
नेयो रुतेयोतिरिक्तमद्दर्श तस्य प्राणेनाप्यायस्व स्वाहेति न व्युत्सिवं स्तेति यानेज्ञय्यः ॥१॥ अ
हीन बहिष्पवमानेः सदसि स्तवीरन्प्रथमादन्होन्यत्रा घेतयोश्च सत्रेषु प्राग्धि स्पविहरणा
न्निष्क्रम्य तृणं प्रास्तन प्रच्छन्ति समापयेयुर्वैदत्रिरात्रे सत्रेन्यायगो तमो हीनं न्याय्ये याने न्नय्योम

राम ९

ई प्रातःसवने स्तुवीरन्नुन्नरो नार्युन्नरयोर्मध्ये नवोऽन्नयोरेतस्यां वेलायां ॥ श्रीपुरनुसवनं नुम
त्रेषु सवनमुखीयान्न्वाधि लासन्नेषु नाराश८ः सेपुवपाया८ः कृतायां विस्थानुपतिष्ठेर८ः
श्चात्वाले नु मार्ज्जने पूर्व८ः सत्रेष्विदमापः प्रवहतावद्यं च मलं च यत्प्रज्ञाभिद्रुद्रोहानृतं च
शेपेऽभीरुणमापो मा तस्मादेनसो दुरितात्पांतु विश्वतो निर्माम्मुंचामि शपथान्निर्मा वरुणा
दुत निर्माय मस्य पड्विं८ः शात्सर्वस्माद्देवकिल्बिषात्सुमित्रिया न आप ओषधयः संतु दुर्मि
त्रियास्तस्मै संतु योऽस्मां द्वेष्टि यं च वयं द्विष्म इति संस्राडसीत्याहवनीयमुपस्थायो देवो गा
त्वोऽस्तावचात्वालशामित्रानुदङ्ङ्गावोः स्तुतो न गोऽसेमः हृद् इति ~~संस्राडसीत्याहवनीयमु~~
२ वि ~~[illegible]~~न्ह्रसी ग्नीध्रीयमुपतिष्ठेर८ः स्तामुन्नेता संचरः सर्वत्र दक्षिणेनोत्तरयोः
सवनयोर्यदाह विद्वानमाहवनीये वषट्‌होमाय पूर्वस्मा८ः सदसो द्वारि प्रत्यङ्मुखोऽस्ति

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

प्री

लौगा ष्ठे तोयवन्किरिति होतुर्विश्वस्य ६ ॥ ग्याग्रे इति मैत्रावरुणस्यानुष्टुबनो अग्नारिरवस्युरिति ब्राह्मणाछ
१० ६ ॥ सिप्रन्तीनामुदेवस्त्तत्रैवतिष्ठतः शुच्युरितिमाजालीयम् लचामेत्यो दुवरी ८ ॥ समुद्र
10 तिव्रजलाणाः सदनमुत्तरेणासदोगत्वांतवेदिप्रत्यस्पुवोस्ति ष्ठं तोहिरिति प्रजहितमजइति
गार्हपत्यं ८ ॥ सगणाइतिदक्षिणाग्नेरायतनं कव्य इति दक्षिणावेद्यं तत्रैव तिष्ठतः सर्वान्नाम
च्वीन्नमाणाः प्रातमेत्यैकैकमुपस्थायेलन्दुपुरिति शाण्डिल्यो न कुशधानेकवर्क्कुर्वतः ॥२॥ रौ
रुकीत्तियेत्तुयुराद्दित्यं प्रथममुपतिष्ठेरनिन्द्रनामित्याहवनीयमुपस्थायतमेवाधिज्ञोहि
ज्ञायमानइत्यधिज्ञोस्मिनवज्ञातइतिवायमग्निमनुप्रहरेतितमभिप्रेत्ययदावात्वात्तमगो॰
त्करेनुमुत्तोस्याक्रोदरूद्वेतियदाशामित्रमथयत्रोवच्यैनित्वेनस्वव्यगोहोस्मिपार्थिवइ
तियदाग्नीध्रीयमथयत्राव्यावाकस्यासीनोहोतर्युपहवमिच्छत्युपहव्योस्मिनमस्यइत्युःप १०

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ह व्योसि तलन्न्पा इति वा यद्वा ब्रह्मणः सदनमथ मदस्य स्यसदस्योसि मतिं स्तु वइ ति यदा दक्षि
णो वेधं तमथ प्राजापत्यमसीति पत्नीशालां मे ङ्मसीति सदो वै क्षत्रमसीति हविर्धानमैन्द्राग्नम
सीत्याग्नीध्रीयं वैश्वदेवमसीति याथातथ्येव समस्तेन सर्वस्थितो भ्यासः सर्वे तो मे पिबत सर्वे सो
मस्य पीति मानना वैपातमे तिमानेपरम्न तस्य द्वारोस्थइत्यपरो द्वारबाहुः समन्वयमामासी
तामितिअविशेषुर्देहितो नोदुंबरी गत्वा तस्याउत्तरत उपविशेयुर्नमः सखिभ्य इति पू
र्वेण प्रस्तोतारं प्रतिहर्ता गच्छेत् तस्यां वेलायां समनुपद्ययेरंस्तर्वे सत्रेषु मिथो न्यत्र सर्वे यजमा
नेद्वारबाहुसंमार्ष्टिं नप्रनत्येतत्सर्वं कुर्युर्यदा विकल्पानुपतिष्ठेरन्यानमानब्रह्मत्वे वेदु ग्नाती
कुर्यादाग्नीध्रीयमुपस्थाय पूर्वेण परिक्रामेत्सादसानुपस्थाय तत एव हविर्धानं पात्नीशालाभिनि २
तरयेतरावतस्य द्वारोस्थइति ॥ ३ ॥ पूर्वं द्वारबाहुं समन्वयदक्षिणस्य पुरस्तादुदङ्मुखेउ

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ला.ग्रा. पविशेदितियानेनप्यः। पश्चात्प्रत्यं प्रुवेशोडिल्य३ कोऽप्रवेशनोपवेशनेनकृत्विक् पथे
११ नगत्वासमस्तोपस्थानप्रभृतिसमानंदक्षिणाद्रेनुसदसः पूर्वमुपवेशनेप्रस्तोतुः प्रस्तुपवेश
नेप्रस्तोपवेशनेननिरस्तुः परावसुरितिदक्षिणात्तृणंनिरस्यदावमोः सदनेसीदामीत्युपवि
४ब्र शेद्गन्तुवः स्वर्बृहस्पतिर्ब्रह्माहंमानुषइत्युक्त्वोदुंबरींगत्वोपविशेदनूपविशतामितरावे
तेनानुपूर्व्येणसर्वेयथास्थानेविकीर्षद्वार्यंदक्षिणाद्योर्दुवर्येवसदसएवमेवविधिस्त्यानुपतिष्ठ
स्तोत्राणामनुप्रविशेद्बाह्लणाः ८ स्तेनवातेनास्यसमुपहवः स्यादक्षेस्थसमानोदीन
त्येयालोयेंनानावमसोस्यातांः सर्पेक्ष्मनश्रन्य८ सदःकुर्याज्ञसदधिम्रद्वोतेकर्मातति
वर्तेतसत्रेषुविस८ स्थितेसवनेपूर्वयाद्वारोत्तरेणहोतुर्द्धिष्ण्यंमैत्रावरुणास्यवसेयरंस्तव
थतेतवधवे॥ पट लं॥४॥ वमसंप्रतिग्रसप्रस्तोतादक्षिणाउरावाबायदक्षितोनपाति॥ना राम ११

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

५ सू

पिवायासीतोपहूयमानायाभिडायामन्तपश्चारयेदनुपहूयच पक्षुर्तेरनुजहुः सर्वेत्रजहामे
पुर्निंषउपहूयो ज्ञाताअयमोदक्षिणमनुबाहुं दंडं कृत्वाशयेनइत्यवेद्यं दवितिद्विरल्पेन
हृयेयपासवनेछ दा॰ स्यादिशन्तं इति मुख्यान्ब्राह्मणानभिमृशेतहोमरारबीति हृदय॰ सो
मगीर्निरिति नाभिमेवमितहरौ कुर्यात् प्रतिहृतोपश्वानः॰ सः आप्याययेदभिमृश्यापाप्याय
स्वेतिसर्वे वेतयागापश्यातोतृतीयसवने द्वि॰ पुः सतेयया॰ सीतिमाध्यंदिनेगायत्र्यैवा
नुसवनमाप्याययनमितिशाण्डिल्यो द्वितीयाः सवने पुनाराश॰ साः पूर्वयोश्च तृतीये ते षा
मनवेद्यपनहाणमवमेरितिप्रातःसवनओ वैरितिमाध्यंदिने काव्यैरितितृतीयसवने
पितृभिरितिसर्वेत्रानुस॰ हरेत्यभिमर्शनेयाथाकामी प्रथमद्वितीययोः पूर्वयोः सवनयो
राप्याययेत् प्रथमे तृतीयसवनः श्रावर्त्तिषुत्वा प्रतिगृह्य प्रस्तोताप्रयछेथाप्रस्तोमनाः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ता० प्रा० ड्रियमाणयोर्नमंत्रेजयोत्नथैवज्ञं घामुपहृत्य पुंड्याम्सौ मंदीद्वायैतपसोमनसोवावइतिं धानेज्ञ
प्योपत्रानेतराणिवल्ल्यार्थ्यैतः सर्वेषांप्रजापतिस्त्वेत्यन्नरमुत्रं त्तुष्येनानीयस्तुप्रथमेनवाजपेय
१२ साम्नोपुंड्यान्नव्यग्नीनिरात्रौतथातिरिक्तस्तोत्रेषु सर्वैरेकैकंयथाम्नायंऽ शांडिल्यश्चावर्त्ति।
न्यायःसेचानुपवसथ्येहनिनसमामनेरत्नामा प्रस्तोतानुकुशाःकारयेघृतियस्यवेदस्य।
खदिरस्यदीर्घसत्रेष्वेकेप्रादेशमात्रीः कुशपृष्ठास्त्वकेःसमामञ्जातोंगुष्ठपर्वपृथुमात्रीःप्रज्ञा
ताग्राःकारयित्वागंधैःप्रलिप्यसर्पिषासत्रेष्वेकेवैष्णुतेनवृसनेनपरिवेष्ट्यद्वौमशाणकार्पा
सानांकेनविद्रुपर्य्योर्दुवर्ण्यावासयेत्नाऽश्वो नूतेकुशेरुद्धाग्रेवेष्ठयित्वेवजातीयेनेववसने
नप्रदक्षिणमूर्द्धदेशेनपरिवेष्ट्यस्थौशेनपश्चितउन्नायर्द्धएमपश्वोपेतेत्येकेस्तोष्यमाणानां ताम
मध्येवेष्टुतेवसनेप्राक्समासेवोदक्समासेवापरिदशमास्तीर्य्यप्रस्तोताकुशाविदध्यात्प्रस्तो १२

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

वातेष्वापेनैकप्रस्तावेषूदगग्रे प्रथमे विष्टावे प्राक्स्त८ स्थे प्रत्यग्वालेपश्चिमेनमध्यदेशेनोदक्स्त८
स्थे प्रागग्रे प्रत्यग्वालेपश्चिमेनोदगग्रे प्रत्यक्स्त८ स्त्र्येवं विधाः पर्यायाउत्तरोत्तराः पर्यायवि
ष्टावां स्थेदध्यात्पर्यायादिषु हिंकारेणास्तु वीरन्तु तेमां प्रस्तत्वेषे तिशट सितारमी ह्रोतस्तोतस्य
स्तोतमसीतियजमानवाचनं८ सवनसं८ स्थासु प्रशास्त्रोक्तायथेतमपरयाद्वारानिष्क्रम्यप।
श्चिमेनाग्नीध्रीयं बृहिर्वेदिम्मृत्वे कुर्युर्वायथ छेपुर्यां वदुदक्यास्परेतन्मगतीर्थेन नमूयः शौ थैं
म्यापरासाङ्क छेपुर्योन्मयोत्रिगमिषेदाप्रानेनसगछे ॥८॥ अथ विष्णव्यानुपतिष्ठेरन्समस्ते।
नोत्तरयोः सवनयोरिति गौतमशाण्डिल्यायनौ सर्वे त्वांतिवानयथ्योनुपस्थानं शाण्डिल्य एवमे
व निष्क्रम्य पृथक्त्वोत्रेभ्यः समस्तेनोपतिष्ठेरन्यान्यु ह्युमुत्थेभ्यः पर्य्यायेभ्यस्तु राज्ञे यथा स नमु क्यौ
पविश्य प्रस्तोता हविर्धाने गछेन्मध्यंदिने हूतस्त्वादित्यग्रहे प्रतिहर्तातेनेवउभयपत्रसर्वे सत्रे

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

लौ० घा०
१३
13

षु पवमानयोरुत्तरयोर्धिष्ण्यविहरणेनाग्नीध्रीयं हरेत् ततः पश्चिमेन यजमानं हृत्वा तेनैव प्र
तिहरेत् पुर्मध्यंदिनेन स्तुत्वा सत्रेषु द्विधर्मस्य त्वेयेपुः समुपहूय धिष्ण्ये विक्षाराणि इति तस्या
उत्तमं पदं दशमे हन्यन्यस्य पुः पूर्वेणापत्नीशालामन्तरेणाग्नीध्रीयं सदश्च दक्षिणेन यजुषी
र्थेन सर्वासां देवस्य त्वेति पुरस्तादपो वरुणस्त्वेति यथादेवतं प्रतिगृह्णीयाद्यथाजातिमग्नान
प्राणो ह्यपुं वन्मिषु नान्य स्रुत्राजान्यस्तेन कद्ददमित्युपरिष्टात्कुपास्तत्रेच्छापादीनि त्वा देवीद
क्षिणे दद्इति व वपनत्वा त्वा नेनद्दात्रद्ददमाविशेत नेत्र इति वत्सुडातीति य न्यूयाधिष्ठे सीरितिवा
श्वरथे येद्धयात्पूर्वेणाग्नीध्रीयमवस्थाप्य पुरस्तादपयतापित्वा दर्भमुष्टिनाच्यमुत्वा धिष्ण्ये समनि
ड्याद्यान्याद्यान्यामश्वनामन्यामेकैकस्याश्वेसीत्येतद्धन्नति भिरुदकस्थमिति वानेनाय्या राम
त्रुर्थ्यो प्रथममित्यपरे दक्षिणे पूर्वेतयाग्रष्टी सर्वाण्येवैकस्मिन्नुदकस्थमिति शाण्डिल्यः १३

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ता ष्वा

सर्वाण्येकस्मिं स्रुक्ष्वीमितराणीत्यपरं ता न्येवाँस्त्वश्वतरे घश्वतरीषु वयथार्थमूहे त्रिषि
ष्वेदर्श्रीन्येकस्मिन्नर्थानि द्वयोर्द्वे चे द्वयोः ॥२॥ त्रादित्यानामिति रथशिरस्त्रालभ्य नरपे घ
डथ्या स्याद्वायोरिति वर्मण्ये प्रतिगृह्णीयात्नन्त्राणामित्यश्विमय स्रुवे स्या त्रयालोसे
हिरण्ये यदक्षिणेन रथं गत्वा रथं तरमसीति दक्षिणं चक्रमालभेत वामदेव्यमसीत्युत्तरं
नेव हदसीत्युत्तरं च क्रमेकान्यकूइति च कं एवमेव स्याद्वैश्वानर इति दक्षिणेन पादेन
रोहेदारुह्य जपेद्भिन्दे घ तइति न्दषेतिसव्यानवीन्नाय छदायेति दक्षिणेन वगृह्णीयाद
२. श्ये वरुणस्यत्वेति वारुणमुत्क्वायथादेयतमादित्यपरि हाडुपंडपेद्धिति गोतमः सेम्मा ज्ञनञ
न्त्येतत्सर्वकृत्वा विमुच्य नानापुरस्तादूपे परि हाडूपे वारुणमश्वेभ्यो रथाय चेतिया
मेडाप्या स्तायेद्वेघ थास नैवेतत्सर्वं डपेत्य ष्वे व दृषान्स्रा ग्वारुणं द्वयेनामानि डे पुरस्ता

ष्व १पे

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

लौ॰ घा॰
१४

पाद्यातयोर्दातेषुयदुच्यत ऽस्यात्रेननत्प्रतिगृह्णीयादन्नस्येतिप्राग्वारुणादवेः पुरस्ताज्जपाद्य
मात्वाहृतेन्निति वसनस्यान्तुदद्यदतोतवेद्विरेण्यमल्पीयोमोगादाग्र ४ देदुवर्यामाज्ये
षयदाग्नीध्रीयेवाजुहुयात्समस्ताञ्च्रीहियवानेकत्रकृतौ प्रतिगृह्णीयान्नथातिलमाषान्प्राग्
पत्नेनानादित्यदेवताः प्रतिगृह्णीयान्नकामयज्ञेदक्षिणाइतिवानेजप्यान्नर्तुवस्वरिति
गोतमओमितिवामितिवा ॥ पटलो ॥ पूर्वेण्वाराश ८ संनत्रेपित्वाहवनीयेप्रस्तोताप्रष्ठहो
मं जुहुयाघृतस्य ष्ठ ८ स्थानेदादिश्यादः पिवतुसोम्यम स्वायुर्द्धयघज्ञपतावविद्रुतमिमेयज्ञ
ममिसेवसामानाहोत्रास्तृप्यंतु सुमनस्यमानाः स्वाहेतिपूर्वा ८ स्वाहाकारेणोत्तरां ह्वैयं जुहुयाद्दि
तिवानेजप्योदः पिवतुसोम्यम स्वायुर्द्धयघज्ञपतावविद्रुत ८ स्वाहेतिपूर्वामिमेयज्ञामित्युत्तरा
८ होतृकप्रष्ठेन्यइतिरेवतीषुवारवंतीयमितिपृष्ठ प्रष्ठादेशोगोतमोमहाव्रतमितिव्रते

राम
१४

14

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

रेवत्यश्च वारवंतीयवेति धानेजज्यायावंति पृष्ठस्थानीः स्युः सर्वाण्येव प्रसंवद्धीनपिवन्तुदवरि
तिवयथार्थं म्रहेद्वहतारथंतरे णावृह्लोव्यमाणाः प्राकृतोमयोमाहृश्चव्याहृतीर्मनसाध्यायेद्
३ पु रमितिरथंतरएवजंयस्तोगोष्ठितिन्कौस्तोममेतहृयादिति शाण्डिल्यस्य वै पूर्वे व्याहृतिमाइती
तरश्चानं वृत्यत्८रथंतरे प्रस्तूयमाने सवेत्रसमीत्वैदैकेकेमनसाद्वार८स्तोत्रेवाचासंयुंज्या
त्प्रथमस्वरैरेका रेनेकारादिनिरुक्तौते द्वितीयस्वरोत्तमैरेतथथाचीतमित्यावद्वोतेप्राकृ
तिहाराश्चतुरद्वार८शिल्पातत्सर्वत्रप्रतिवीद्धेतल्लत्वावरंयोदयेष्वाने पृष्ठस्य सतोनिव
र्त्रेरन्यर्माः सहस्तोत्रेरितिगोतमः स्तोत्राएवान्विपूरितिधानेजज्याग्निष्टोमसाम संधिषाम्नो
रेवाप्ट८स्तोत्रेदिति शाण्डिल्यः सर्वत्रास्वस्तोत्रीयं नस्तोत्रेदिति स्वविरोगोतमः ॥ ५१ ॥ वाम
देव्येनस्तोव्यमाणाः । प्राकृतोमयोमाज्ञावोऽग्न्याश्रद्धावयोऽद्रीहयोयवाइतिमनसाध्यायेत्

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ला० षा०

१५

ग्निसाग्निर्यः कामोपगमानस्य स्यात्सास्मि व्यवितिध्यायन्नुपासीत। तत्रैतरउज्ञायन्नामवेणस्
त्वापुरोडाशादेकैकं पिण्डं त्री ॥ ८ ॥ स्त्रीन्वापर याद्वाराहविर्द्धानं प्रपद्याच स्तात्त्वस्य वमसस्तु कुर्युर्ये
दासेन्नः स्यादत्र पितरो मादयध्वं यथा भागमावृषायध्वमिति तमामिच्य माणो प्रति मन्त्रयेरन्नमी
मदन्त पितरो यथा भागमावृषायिषतेति सोम्य माहृतं मुज्ञाता वेदितायुर्ष्मै प्राणा इति पुनरस्य
मुदचमसीत्यनस्त्वेदशामे हन्यन्यस्येयुर्यन्नेयमसि त्यके पूर्वे णाहवनीयं वा वेदितं तस्मिन्नगुप्ता नाभि ५
कश्रव धायाद्विणीविमार्डीतयेमा घाडिमित्यवमितरो कुर्य्यात्तो प्रतिहर्त्तोपश्चान्नमुत्तरेण
प्रतिहर्त्तार ॥ ८ ॥ हरेयुर्यज्ञायज्ञीयस्य हिंकारं प्रतिपत्नी मुज्ञाते दोतानियनेप्रतिपत्नीदद्विणा
मू.रु.म.मिति ॥ बेतात्तृतीयायाः ॥ ८ ॥ स्तोत्रीयायां प्रस्तुतायाः ॥ ८ ॥ सर्वेतदुदकेनिनयेदुत्तमायाः ॥ ८ ॥ स्तो राम
त्रीयायामनुवषट्कारोऽन्वासवध्वानात्ये निवमनमनुष्टुन्मनुत्तमामद्वारेणातत १५

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

म इति स्वाहेत्यनन्यासंत्वावाय्यनियन्नेवयथाम्नायं॰ शांडिल्यस्य पदानुशंसं॰ सन्होतापोहि
होतारं २ ष्ठीयाऋयातेदेनैमन्वालभेरन्न पा: पूर्वाबोनात्र न्यस्थान वितस्यानिवर्त्तेरन्न च मोयदन्यदग्निष्टो
मसामस्यात्र स्य स्तुर हिंकारेनुप्रतिहारवेलायां पत्नीमुञ्जाते होतानुब्रूयात् साणमार्ष्टिकोत्सेन
मोत्स्वं वेत्र कुर्यादप्यन्यस्मिन्सामनि॥१०॥ तृतीयसवने सर्वेषु स्तोत्रेषु समार्षेषु नराशंसीला
स्तोमविमुवपुरु तस्य त्वेति दद्विषोः पाति पितः कुशाः सप्तो त्रयेपुर्धं जमानवा वा यमादनेतर
मेत्र वा यजमानेवा वयन्नेतवेमान्योति बत्यसावनुमानतु हिस्योति बलियथाऽन्येष्टपुत्राण्पि
१ नि नामार्षिगृह्णीयाज्ञानिष्यमाणे इत्यजातेषु जातेषु जातेषु वपुत्राइत्येवमत्रेषु बघ्नदूते
२ ज हारियोजनस्य यथेतमपरया द्वारा निष्क्रामतो जपेयुः सोमहोति मन्नूरसीत्यादित्य
मुपतिष्ठेरन्नस्तमितश्चेज्जाह्वपत्यमाग्नीध्रीयं वाहुतीर्जुहुयुरपांपुष्पमिति पूर्वा ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ला घा· स्वाहाकारेणोत्तराः॥ हारियोजन्यो नाम धाना द्रोणकलशे भवन्ति ता धानासु ऋताः प्रथमश्रा
१५ द्दधानः समुपहूतान्भक्षयिष्याम इति भूयान्नग्नेतरा वृन्नेन पृष्टुपहवमिच्छा हारियोजनस्य
तद्ध इति तिरोअह्न्यस्य त्पति रात्रेय पश्चाचीत वा सर्वे त्रद्धिरूप प्राय पश्चादाहवनीयस्यान्तः प
रिधिनि वपयुरनुप्रहृतेषु नस्यान्तेपत उपस्थ श्याष्टाव ष्टौ शकलान्याहवनीये प्रहरेयु राम
र्देवकृतस्यैनसोऽवयजनमसीति शिरिकारोतैः सकृद्देव सर्वाणुत्तमेनेति शोधिव्रह्निरप्सु षोमा १५
नामवमसाश्चाल्वालदेशे ऽद्भिः पूर्णोत्रेषु हरितानि तृणा[illegible] प्रास्तानि भवन्ति तेस्वेवम
सपर्युपविश्याप्सु यो तेत्य वभृथ पन्तयेयुर्मधुमतमिति। पाणीनुपवि द्रोरम प्सइत्यदे छ२
वेवमसनि नयेयुः कामेत्य त्यात्म मावर्ते येयु रूर्गान्युरं[illegible] पाणी न्निदधीरन्नागणे होमे
ति मुख्यान्प्राणानभिमृशेरन्नाग्नीध्रीये गत्वा दधिन्रह्नोन्द्रायेयुरसमुपहूयदधिक्राव्णो
= इति॥११॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अग्निरुपतीत्येवमन्त्रश्चसामतस्यारघथाप्रथमस्यप्रवर्ग्यसाम्नः सर्वेसवित्रोनिधनमुपेयुरि
ष्टाहोत्रीयमभिषेवनीयेसमस्येतिवाचत्रिरात्रेनानाञ्चरथान्यहानितेषांप्रथमस्यसमादग्न
इत्येवमन्त्रश्चसामयद्वाउपविष्यतिरितिद्वितीयस्यत्वमग्नायिरितिवाकन्दथेषोम८ स्त्रितायां
मवमन्त्रयमिन्द्रंपुरुणामिन्द्रंरसिमिन्द्रंपुरुणावदेवैर्देवमन्त्रतमेनोयासिषमवमत्यैमंत्र्यंरुतेपु
रुराव्रतोदेवरिषस्याहोत्रपउपस्यश्यत्रिरन्युद्वोरन्नादित्यमुपतिष्ठेरन्नुद्वयंतमसस्परि
ज्योतिः पश्यन्तउत्तरं८ स्वः पश्यन्तउत्तरंदेवंदेवत्रासूर्यमगन्मज्योतिरुत्तममित्यस्तमितआ
दाहवनीयेतास्मिन्नमिन्धआदध्युरेषोस्यपृथिवीमहीतिप्रथमा८ स्तमिदसितमेपृथिवी
महीतिद्वितीयायदेनश्चकृमावयंयद्वान्यकृतमारिमानयासमिद्यावयं८ सर्वतदपमृ
ज्महइतितृतीयोतमेवोपतिष्ठेरन्नपोअद्यान्वचारिष८ रसेनसमगं८ स्महिपयस्वा
नग्नआगमंतंमासं८ सृजवर्चसेतिप्रागुदग्यनीयादतिरात्रादग्नुपोमोतमहः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ला॰ग्रा॰ सत्रेषु दक्षिणत्वात् तमहीनेषु यावत्यहानि सत्त्रानेन न्देयपुस्तावत्स्व ब्राह्मणायोच्छिष्टं नद

१२ धुरच्छिर्वा प्रोह्य दद्युस्ते दक्षिणाः सोममेतत्पिवतल्लिंवाग्नीत ब्राह्मणाः सोमं मा ब्राह्मणा

२म योच्छिष्टं दातमापान्तो मं सोमं पद्ध्येत परिक्रमं सर्वे क्रतुषु विधात्सर्वे क्रतुषु विधा

नं॥ ॥७॥ ॥१२॥ ॥इति लौगाक्षिसूत्रे द्वितीयः प्रपाठकः॥ ॥२॥ ॥७॥

३२

17

राम

४

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri